

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

21 юни 2018 година *

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по граждански дела — Регламент (ЕС) № 650/2012 — Член 4 — Обща компетентност на съд на държава членка да се произнесе по въпроси, свързани с наследяването като цяло — Национална правна уредба, уреждаща международната компетентност за издаване на национални удостоверения за наследство — Европейско удостоверение за наследство“

По дело C-20/17

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Kammergericht Berlin (Висш областен съд Берлин, Германия) с акт от 10 януари 2017 г., постъпил в Съда на 18 януари 2017 г., в рамките на производство, образувано по искане на

Vincent Pierre Oberle

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: М. Pešič, председател на състава, А. Tizzano, заместник-председател на Съда, изпълняващ функцията на съдия от втори състав, С. Toader (докладчик), А. Prechal и Е. Jarašiūnas, съдии,

генерален адвокат: М. Szpunar,

секретар: V. Giacobbo-Peyronnel, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 23 ноември 2017 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за германското правителство, от М. Hellmann, Т. Henze и Е. Lankenau, в качеството на представители,
- за френското правителство, от Е. Armoët, в качеството на представител,
- за полското правителство, от В. Majczyna, М. Nowak и S. Żyrek, в качеството на представители,
- за португалското правителство, от L. Inez Fernandes, М. Figueiredo и М. Carvalho, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от М. Wilderspin и М. Heller, в качеството на представители,

* Език на производството: немски.

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 22 февруари 2018 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4 от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (ОВ L 201, 2012 г., стр. 107).
- 2 Запитването е отправено в рамките на производство, образувано по искане на г-н Vincent Pierre Oberle до Amtsgericht Schöneberg (Районен съд Шьонеберг, Германия) за придобиване на национално удостоверение за наследство след смъртта на баща му, френски гражданин, чието последно обичайно местопребиваване е било във Франция.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 7—9, 27, 32, 34, 59 и 67 от Регламент № 650/2012 гласят следното:
 - „(7) Правилното функциониране на вътрешния пазар следва да се улесни с отстраняването на пречките пред свободното движение на хора, които днес са изправени пред трудности при упражняване на правата си в областта на наследяването с трансгранични последици. В европейското пространство на правосъдие гражданите трябва да могат да организират предварително въпросите на своето наследство. По ефикасен начин следва да бъдат гарантирани правата на наследниците и заветниците, на други лица, близки на починалия, както и на кредиторите на наследството.
 - (8) За да бъдат постигнати тези цели, настоящият регламент следва да обедини разпоредбите относно компетентността, приложимото право, признаването или, според случая, приемането, изпълняемостта и изпълнението на съдебни решения, автентични актове и съдебни спогодби и относно създаването на европейско удостоверение за наследство.
 - (9) Приложното поле на настоящия регламент следва да обхване всички гражданскоправни аспекти на наследяването на имуществото на починало лице, а именно всички форми на прехвърляне на активи, права и задължения в случай на смърт, било то доброволно прехвърляне по силата на разпореждане с имущество в случай на смърт или прехвърляне по силата на наследяване при липса на завещание.
- [...]
- (27) Нормите на настоящия регламент са предназначени да гарантират, че компетентният по наследяването орган ще прилага в повечето случаи собственото си право [...].

[...]

(32) За да се улеснят наследниците и заветниците, обичайно пребиваващи в държава членка, различна от тази, в която се урежда или ще се урежда наследяването, с настоящия регламент следва да се позволи на всяко лице, което съгласно приложимото към наследяването право може да направи изявление относно приемането или отказа от наследство, завет или запазена част или изявление за ограничаване на отговорността на съответното лице по отношение на задълженията на наследственото имущество, да направи тези изявления във формата, предвидена в законодателството на държавата членка по обичайното му местопребиваване, пред съдилищата на тази държава членка. Това не следва да изключва такова изявление да може да бъде направено пред други органи в същата държава членка, които са компетентни да получават изявления съгласно националното право. Лицата, които решат да се възползват от възможността да направят изявление в държавата членка по обичайното си местопребиваване, следва сами да уведомят съда или органа, който урежда или ще урежда наследяването, за съществуването на такива изявления в рамките на срока, определен съгласно приложимото към наследяването право.

[...]

(34) В интерес на хармоничното функциониране на правосъдието следва да се избягва постановяването на несъвместими решения в различните държави членки. За тази цел в настоящия регламент следва да се предвидят общи процедурни правила, сходни с правилата от други правни инструменти на Съюза в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси.

[...]

(59) В контекста на общата цел — взаимно признаване на решения, постановени в държавите членки по въпросите на наследяването, независимо от това дали решенията са постановени по исково или охранително производство, настоящият регламент следва да предвиди норми относно признаването, изпълняемостта и изпълнението на решения, подобни на нормите, предвидени в други правни инструменти на Съюза в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси.

[...]

(67) С цел бързото, лесно и ефективно уреждане на наследяване с трансгранични последици в рамките на Съюза наследниците, заветниците, изпълнителите на завещанието или управителите на наследственото имущество следва да могат лесно да докажат правното си положение и/или правата и правомощията си в друга държава членка, например в държава членка, в която се намира наследствено имущество. За да им се даде възможност да направят това, в настоящия регламент следва да се предвиди създаването на еднотипно удостоверение — европейско удостоверение за наследство [...], което да бъде издавано с цел да се ползва в друга държава членка. В съответствие с принципа на субсидиарност удостоверението не следва да заменя националните документи, които се използват за сходни цели в държавите членки“.

4 Съгласно член 1, параграф 1 от този регламент:

„Настоящият регламент се прилага при наследяването в случай на смърт. Той не се прилага по данъчни, митнически или административни въпроси“.

5 Член 1, параграф 2 от посочения регламент изброява въпросите, които са изключени от приложното му поле.

6 Член 2 от същия регламент гласи:

„Настоящият регламент не засяга компетентността на органите на държавите членки да разглеждат въпроси от областта на наследяването“.

7 Съгласно член 3, параграф 1 букви а) и ж) от Регламент № 650/2012:

„За целите на настоящия регламент:

а) „наследяване“ означава наследяване на имущество на починало лице и обхваща всички форми на прехвърляне на активи, права и задължения в случай на смърт, независимо дали чрез доброволно прехвърляне по силата на разпореждане с имущество в случай на смърт или чрез прехвърляне по наследяване при липса на завещание.

[...]

ж) „решение“ означава всяко решение в областта на наследяването, постановено от съд на държава членка, независимо от наименованието на решението, включително решение относно определянето на разходите или разноските от служител на съда;

[...]“.

8 Член 3, параграф 2, първа алинея от Регламента определя понятието „съд“, както следва:

„За целите на настоящия регламент понятието „съд“ означава всеки съдебен орган и всички други органи и правни специалисти, притежаващи компетентност в областта на наследяването, които упражняват съдебни функции или действат чрез делегиране на правомощия от страна на съдебен орган, или действат под контрола на съдебен орган, при условие че тези други органи и правни специалисти предоставят гаранции за своята безпристрастност и за правото на всички страни да бъдат изслушвани и при условие че решенията, които постановяват съгласно правото на държавата членка, в която действат:

а) могат да бъдат обжалвани пред съдебен орган или да бъдат преразглеждани от такъв орган; както и

б) имат подобна сила и действие на тези на решение на съдебен орган по същия въпрос“.

9 Глава II от посочения регламент е озаглавена „Компетентност“. Тя съдържа по-специално членове 4, 13 и 15 от него.

10 Член 4 от същия регламент, озаглавен „Обща компетентност“, предвижда:

„Съдилищата на държавата членка на обичайното местопребиваване на починалия към момента на смъртта му са компетентни да се произнасят по въпроси, свързани с наследяването на имуществото на починалия като цяло“.

11 Член 13 от Регламент № 650/2012 гласи:

„Освен съда, който е компетентен да се произнася по наследяването съгласно настоящия регламент, съдилищата на държавата членка на обичайното местопребиваване на всяко лице, което съгласно приложимото към наследяването право може да направи изявление пред съд относно приемането или отказа от наследство, завет или запазена част или изявление за ограничаване на отговорността на съответното лице по отношение на задълженията на

наследственото имущество, са компетентни да приемат такива изявления, когато съгласно правото на тази държава членка такива изявления могат да бъдат направени пред правораздавателен орган“.

12 Член 15 от този регламент гласи следното:

„Когато съд на държава членка бъде сезиран относно наследствен въпрос, който не попада в неговата компетентност по силата на настоящия регламент, той се обявява служебно за некомпетентен“.

13 Съгласно член 21, параграф 1 от посочения регламент:

„Освен ако в настоящия регламент не е предвидено друго, приложимото право по въпросите, свързани с наследяването като цяло, е правото на държавата на обичайно местопребиваване на починалия към момента на смъртта му“.

14 Член 23, параграф 1 от същия регламент гласи:

„Правото, определено съгласно член 21 или 22, урежда наследяването като цяло“.

15 Съгласно член 62, параграфи 2 и 3 от Регламент № 650/2012:

„2. Използването на [европейското удостоверение за наследство] не е задължително.

3. Удостоверението не заменя вътрешните документи, използвани за сходни цели в държавите членки. Същевременно, след като бъде издадено за ползване в друга държава членка, удостоверението поражда правните последици, изброени в член 69, и в държавата членка, чиито органи са го издали в съответствие с настоящата глава“.

16 Член 64 от този регламент предвижда:

„[Европейското удостоверение за наследство] се издава в държавата членка, чиито съдилища са компетентни съгласно член 4, член 7, член 10 или член 11. [...]“.

Германското право

17 Съгласно член 105 от Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (Закон за производствата по семейни дела и за охранителните производства, наричан по-нататък „FamFG“) в редакцията му от 17 декември 2008 г. (BGBl. 2008 I, стр. 2586):

„По другите производства по този закон са компетентни германските съдилища, когато германски съд е териториално компетентен“.

18 Териториалната компетентност по наследствени дела се определя съгласно член 343 от FamFG. Тази разпоредба в редакцията съгласно Gesetz zum Internationalen Erbrecht und zur Änderung von Vorschriften zum Erbschein sowie zur Änderung sonstiger Vorschriften (Закон за международно наследствено право и за изменение на разпоредбите относно удостоверението за наследство и на други разпоредби) от 29 юни 2015 г. (BGBl. 2015 I, стр. 1042), влязла в сила на 17 август 2015 г., гласи:

„1. Териториално компетентен е съдът, в чийто район е било обичайното местопребиваване на наследодателя към момента на смъртта му.

2. Ако към момента на смъртта си наследодателят не е имал обичайно местопребиваване в страната, компетентен е съдът, в чийто район е било последното му обичайно местопребиваване в страната.

3. При липса на компетентност по параграфи 1 и 2, компетентен е [Amtsgericht Schöneberg (Районен съд Шьонеберг)] в Берлин, когато наследодателят е германец или в страната се намира наследствено имущество.

[...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 19 На 28 ноември 2015 г., без да остави завещание, починал френският гражданин Adrien Théodore Oberle (наричан по-нататък „наследодателят“), чието последно обичайно местопребиваване е във Франция. Наследодателят оставил двама синове — Vincent Pierre (наричан по-нататък „г-н Oberle“) и неговия брат, съпругата на наследодателя е починала преди него. Наследственото имущество се намира във Франция и Германия.
- 20 На 8 март 2016 г. по молба на г-н Oberle Tribunal d'instance de Saint-Avold (Районен съд Сент Аволд, Франция) издава национално удостоверение за наследство, в което е посочено, че г-н Oberle и неговият брат наследяват по една втора от наследството.
- 21 Г-н Oberle моли Amtsgericht Schöneberg (Районен съд Шьонеберг) да издаде удостоверение за наследство с ограничен обхват само за частта от наследството, която се намира в Германия, като посочва, че съгласно френското право той и неговият брат са наследили по една втора от имуществото на наследодателя.
- 22 След като извършва проверка относно компетентността си, съгласно член 15 от Регламент № 650/2012 с решения от 17 ноември и 28 ноември 2016 г. Amtsgericht Schöneberg (Районен съд Шьонеберг) приема, че не е компетентен да се произнесе по молбата, като счита, че разпоредбите на член 105 и член 343, параграф 3 от FamFG не могат да бъдат приложени за определянето на международната компетентност, без да се наруши член 4 от Регламент № 650/2012, съгласно който съдилищата на държавата членка, в която е било последното обичайно местопребиваване на починалия, са компетентни да се произнасят по въпроси, свързани с наследяването на имуществото на починалия като цяло.
- 23 Г-н Oberle обжалва това решение пред запитващата юрисдикция, Kammergericht Berlin (Висш областен съд Берлин, Германия).
- 24 Според запитващата юрисдикция Amtsgericht Schöneberg (Районен съд Шьонеберг) е международно компетентен за издаване на поисканото от г-н Oberle удостоверение за наследство с ограничен обхват поради наличието на наследствени имоти на територията на Германия съгласно посоченото в член 343, параграф 3 от FamFG условие.
- 25 Според запитващата юрисдикция не е ясно дали с разпоредбите, включени в глава II от Регламент № 650/2012, законодателят на Съюза е решил да уреди изчерпателно международната компетентност за издаване на национални удостоверения за наследство, което е направил в член 64, параграф 1 от този регламент по отношение на издаването на европейско удостоверение за наследство.
- 26 Всъщност според запитващата юрисдикция, ако се приеме, че международната компетентност за издаване на европейско удостоверение за наследство е вече уредено с разпоредбите в глава II от Регламент № 650/2012, би било ненужно законодателят да предвижда специална разпоредба в

това отношение, а именно член 64, параграф 1 от този регламент. Според тази юрисдикция, ако законодателят е искал да регламентира международната компетентност за издаването на националните удостоверения за наследство по същия начин както издаването на европейско удостоверение за наследство, би следвало по отношение на първите удостоверения да предвиди в Регламента разпореда съответстваща *mutatis mutandis* на тази на член 64, параграф 1 от този регламент.

27 Освен това според запитващата юрисдикция неправилно *Amtsgericht Schöneberg* (Районен съд Шьонеберг) прави извод за прилагане в случая на правилото по член 4 от Регламент № 650/2012. Всъщност общата компетентност на съдилищата на държавата членка, на чиято територия е било обичайното местопребиваване на починалия, за да се „произнасят по въпроси, свързани с наследяването [...] като цяло“ по смисъла на посочената разпореда, се отнася единствено до постановяването на съдебни решения, докато националните удостоверения за наследство не представлявали такива решения. Последните всъщност се издават в охранително производство и решението за издаване на такова удостоверение съдържа само фактически констатации и следователно не може да придобие сила на пресъдено нещо.

28 При тези условия *Kammergericht Berlin* (Висш областен съд Берлин) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 4 от Регламент № 650/2012 да се тълкува в смисъл, че определя и изключителната международна компетентност за издаване в съответната държава членка на национални удостоверения за наследство, които не са заменени от европейското удостоверение за наследство (вж. член 62, параграф 3 от Регламент № 650/2012), така че приета от националния законодател разпореда в друг смисъл относно международната компетентност за издаване на национални удостоверения за наследство — като тази на член 105 от *FamFG* в Германия — е невалидна поради противоречие с разпореда на европейското право от по-висок ранг?“.

По преюдициалния въпрос

29 С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 4 от Регламент № 650/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която предвижда, че макар обичайното местопребиваване на починалия към момента на смъртта му да не е било в тази държава членка, съдилищата ѝ остават компетентни за издаването на национални удостоверения за наследство при наследяване с трансгранични последици, когато наследствени имуществата се намират на територията на посочената държава членка или ако починалият е бил гражданин на тази държава членка.

30 В самото начало следва да се припомни, че съгласно член 1, параграф 1 във връзка със съображение 9 от Регламент № 650/2012 приложното му поле обхваща всички гражданскоправни аспекти на наследяването на имуществото на починало лице, с изключение на данъчни, митнически или административни въпроси. Член 1, параграф 2 от посочения регламент от своя страна изброява различни въпроси, които са изключени от приложното поле на Регламента, сред които не фигурират нито националните удостоверения за наследство, нито свързаните с тях процедури.

31 Член 3, параграф 1, буква а) от Регламент № 650/2012 уточнява, че наследяването обхваща „всички форми на прехвърляне на активи, права и задължения в случай на смърт, независимо дали чрез доброволно прехвърляне по силата на разпореждане с имущество в случай на смърт или чрез прехвърляне по наследяване при липса на завещание“.

- 32 Освен това, както е видно от съображения 7 и 67, този регламент се прилага към наследяване с трансгранични последици. Настоящият случай е такъв, тъй като наследството включва имущества, находящи се в няколко държави членки.
- 33 Що се отнася по-специално до въпроса дали член 4 от Регламент 650/2012 определя международната компетентност на съдилищата на държавата членка по отношение на издаването на национални удостоверения за наследство, следва да се припомни, че според постоянната практика на Съда, разпоредбите относно компетентността, доколкото не препращат към правото на държавите членки с оглед на определянето на техния смисъл и обхват, трябва да получат самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза, при което да се отчита не само съдържанието, но и контекстът на разпоредбите и целта, преследвана с правната уредба, от която те са част (вж. в този смисъл решения от 18 декември 2014 г., *Sanders и Huber*, C-400/13 и C-408/13, EU:C:2014:2461, т. 24 и от 1 март 2018 г., *Mahnkopf*, C-558/16, EU:C:2018:138, т. 32).
- 34 Съгласно текста на член 4 от Регламент № 650/2012 той установява компетентност на съдилищата на държавата членка на обичайното местопребиваване на починалия към момента на смъртта да се произнасят по въпроси, свързани с наследяването на имуществото на починалия като цяло.
- 35 В това отношение следва да се уточни, че макар нищо в текста на тази разпоредба да не указва, че прилагането на общото правило за компетентност, което този член прогласява, се обуславя от наличието на наследяване в няколко държави членки, това не променя факта, че тази разпоредба се основава на наличието на наследяване с трансгранични последици.
- 36 Освен това от заглавието на член 4 от Регламент № 650/2012 е видно, че тази разпоредба урежда определянето на обща компетентност на съдилищата на държавите членки, докато съгласно член 2 от Регламента разпределянето на компетентност на национално равнище се урежда по националните правила.
- 37 От текста на посочения член 4 следва, че уреденото в него общо правило за компетентност се отнася до „въпроси, свързани с наследяването [...] като цяло“, което, както посочва генералният адвокат в точка 67 от заключението си, предполага, че то следва по принцип да се прилага към всички производства в областта на наследяването, които се развиват пред националните съдилища на държавата членка.
- 38 Що се отнася до тълкуването на глагола „се произнасят“, съдържащ се в същата разпоредба, следва да се провери дали законодателят на Съюза е искал да се позове само на решенията, приети от националните съдилища при упражняването на съдебните им функции. В случая, както бе припомнено в точка 27 от настоящото решение, от акта за преюдициално запитване е видно, че производството за издаване на национални удостоверения за наследство е охранително и решенията за издаване на такива удостоверения съдържат единствено фактически констатации и не включват нищо, което би могло да придобие сила на пресъдено нещо.
- 39 В това отношение, както посочва генералният адвокат в точка 64 от заключението си, понятието „съд“ по смисъла на член 4 от Регламент № 650/2012, така както е определено в член 3, параграф 2 от този регламент, не предоставя указания по отношение на обхвата на глагола „се произнасят“.
- 40 Поради това трябва да се приеме, че текстът на член 4 от Регламент № 650/2012 не позволява сам по себе си да се определи дали искивият или охранителният характер на производството влияе върху приложимостта на правилото за компетентност, предвидено в тази разпоредба, и дали под „произнасяне“ по смисъла на посочената разпоредба следва да се разбира само

решение, постановено в състезателно производство пред съд. Буквалното тълкуване на тази разпоредба не дава отговор на въпроса дали за производството за издаване на национални удостоверения за наследство като разглежданото в главното производство следва да се прилага член 4.

- 41 Що се отнася до анализа на контекста, в който се вписва посочената разпоредба, от член 13 от Регламент № 650/2012 следва, че освен съдът, който е компетентен да се произнася по наследяването съгласно този регламент, съдилищата на държавата членка на обичайното местопребиваване на всяко лице, което съгласно приложимото към наследяването право може да направи изявление пред съд относно приемането или отказа от наследство, завет или запазена част или изявление за ограничаване на отговорността на съответното лице по отношение на задълженията на наследственото имущество, са компетентни да приемат такива изявления.
- 42 Така член 13, разглеждан в контекста на съображение 32 от Регламент № 650/2012, цели да опрости формалностите за наследниците и заветниците, като дерогира правилата за компетентност, предвидени в членове 4—11 от Регламента. Следователно съдилищата, компетентни да се произнасят по въпросите, свързани с наследството като цяло съгласно член 4 от този регламент, по принцип са компетентни и да получават изявления във връзка с наследяването. От това следва, че установеното в член 4 правило за компетентност се отнася и до производства, които не водят до приемане на съдебно решение.
- 43 Това тълкуване се потвърждава от съображение 59 от Регламент № 650/2012, от което е видно, че разпоредбите на Регламента се прилагат независимо от това дали решенията по въпросите на наследяване с трансгранични последици са постановени по исково или охранително производство.
- 44 Следователно член 4 от Регламент 650/2012 определя международната компетентност на съдилищата на държавите членки по отношение на производствата за мерки във връзка с наследяването като цяло, по-специално като тези за издаване на национални удостоверения за наследство, независимо от исковия или охранителния характер на тези производства.
- 45 Това тълкуване не се оборва от член 64 от Регламент № 650/2012, доколкото той предвижда, че европейското удостоверение за наследство се издава в държавата членка, чиито съдилища са компетентни съгласно членове 4, 7, 10 и 11 от Регламента.
- 46 Както отбелязва генералният адвокат в точка 90 от заключението си, европейското удостоверение за наследство, създадено с Регламент № 650/2012, има самостоятелна правна уредба, установена в разпоредбите на глава VI от Регламента. В този контекст член 64 от Регламента цели да уточни, че както съдилищата, така и други органи са компетентни да издават това удостоверение за наследство, като чрез препращане към правилата за компетентност, съдържащи се в членове 4, 7, 10 и 11 от същия регламент, определя в коя държава членка се издава.
- 47 Освен това следва да се уточни, че съгласно член 62, параграфи 2 и 3 от Регламент № 650/2012 използването на европейското удостоверение за наследство не е задължително и това удостоверение не заменя вътрешните документи, използвани за сходни цели в държавите членки, като националните удостоверения за наследство.
- 48 При тези условия член 64 от Регламент № 650/2012 не би могъл да се тълкува в смисъл, че националните удостоверения за наследство са изключени от приложното поле на съдържащото се в член 4 от Регламента правило за компетентност.

- 49 Що се отнася до преследваните с Регламент № 650/2012 цели, от съображения 7 и 8 от него следва, че той по-специално цели да помогне на наследниците и заветниците, на други лица, близки на починалия, както и на кредиторите на наследството да упражнят правата си в областта на наследяването с трансгранични последици и да позволи на гражданите на Съюза да уредят въпросите на своето наследство.
- 50 От същата гледна точка съображение 27 от Регламент № 650/2012 подчертава, че нормите на този регламент са предназначени да гарантират, че компетентният по наследяването орган ще прилага в повечето случаи собственото си право.
- 51 В това отношение и двете разпоредби на член 21, параграф 1 от Регламент № 650/2012 относно общото правило за приложимото право и на член 4 от Регламента относно общата компетентност на съдилищата на държавите членки се позовават на критерия за обичайното местопребиваване на починалия към момента на смъртта му.
- 52 Прилагането обаче на националното право, за да се определи общата компетентност на съдилищата на държавите членки за издаване на национални удостоверения за наследство, би противоречало на така посочената в съображение 27 от Регламент № 650/2012 цел да се осигури съвместимост между разпоредбите относно компетентността и тези относно приложимото право в тази област.
- 53 Освен това с оглед на общата цел на този регламент, посочена в съображение 59 от него, а именно взаимно признаване на решения, постановени в държавите членки по въпросите на наследяването, съображение 34 от посочения регламент подчертава, че последният цели да се избягва постановяването на несъвместими решения в различните държави членки.
- 54 Тази цел е свързана с принципа за единство на наследственото имущество, конкретизиран по-специално в член 23, параграф 1 от Регламент № 650/2012, който уточнява, че приложимото съгласно този регламент право урежда „наследяването като цяло“.
- 55 Този принцип за единство на наследственото имущество е в основата и на правилото, установено в член 4 от Регламент № 650/2012, доколкото и този член уточнява, че посоченото правило определя компетентността на съдилищата на държавите членки да се произнасят по „въпроси, свързани с наследяването [...] като цяло“.
- 56 Както припомня генералният адвокат в точки 109 и 110 от заключението си, Съдът вече се е произнесъл, че тълкуване на разпоредбите на Регламент № 650/2012, което би могло да доведе до раздробяване на наследството, е несъвместимо с целите на този регламент (вж. в този смисъл решение от 12 октомври 2017 г., Kubicka, C-218/16, EU:C:2017:755, т. 57). Всъщност една от тези цели се състои в създаването на уеднаквен режим, приложим към наследяването с трансгранични последици, осъществяването на което включва хармонизиране на правилата за международната компетентност на съдилищата на държавите членки както при исковите, така и при охранителните производства.
- 57 Тълкуването на член 4 от посочения регламент в смисъл, че тази разпоредба определя международната компетентност на съдилищата на държавите членки по отношение на производството за издаване на национални удостоверения за наследство, съдейства в интерес на доброто правораздаване в Съюза да се постигне тази цел, като се ограничи опасността от паралелни производства пред съдилищата на различни държави членки и от произтичащите от това противоречия.

- 58 От друга страна, осъществяването на преследваните с Регламент № 650/2012 цели би било възпрепятствано, ако в положение като разглежданото в главното производство разпоредбите от глава II от този регламент, и по-специално член 4 от него, трябва да се тълкуват в смисъл, че не определят международната компетентност на съдилищата държавите членки във връзка с производствата за издаване на национални удостоверения за наследство.
- 59 От всички тези съображения следва, че член 4 от Регламент № 650/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която предвижда, че макар обичайното местопребиваване на починалия към момента на смъртта му да не е било в тази държава членка, съдилищата ѝ остават компетентни за издаването на национални удостоверения за наследство при наследяване с трансгранични последици, когато наследствени имуществата се намират на територията на посочената държава членка или ако починалият е бил гражданин на тази държава членка.

По съдебните разноски

- 60 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

Член 4 от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която предвижда, че макар обичайното местопребиваване на починалия към момента на смъртта му да не е било в тази държава членка, съдилищата ѝ остават компетентни за издаването на национални удостоверения за наследство при наследяване с трансгранични последици, когато наследствени имуществата се намират на територията на посочената държава членка или ако починалият е бил гражданин на тази държава членка.

Подписи